

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001964

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хакімова Валерія Тімурівна

2. Valeriia Khakimova

Кваліфікація: 052

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 01-07-2025

Спеціальність за освітою: Політологія

Місце роботи здобувача: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9321

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.25, 11.25.15, 11.25.43

Тема дисертації:

1. Дипломатія ЄС у постлісабонський період.
2. EU diplomacy in the post-Lisbon period.

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному аналізу трансформації дипломатії Європейського Союзу в постлісабонський період (2009–2024), що став етапом глибоких інституційних, нормативних та геополітичних змін у зовнішньополітичній діяльності ЄС. Основну увагу зосереджено на оцінці впливу Лісабонської угоди на інституційну структуру дипломатії ЄС, формування нових стратегій та механізмів зовнішньополітичної дії, а також адаптацію Союзу до динамічної архітектури сучасних міжнародних відносин. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю переосмислення ролі Європейського Союзу в умовах глобальної нестабільності, посилення авторитарних тенденцій, війни Росії проти України, а також зростання запиту на ефективні механізми багатостороннього врядування. Особливе значення має вивчення нових форм дипломатичної діяльності ЄС, зокрема публічної та цифрової дипломатії, а також практики застосування санкцій як інструменту впливу. Теоретико-методологічна основа дисертації ґрунтується на поєднанні концепції неоліберального інституціоналізму та теорії нормативної сили ЄС, що дозволяє здійснити цілісний аналіз структурних і ціннісних засад європейської дипломатії. Методологія дослідження

базується на кейс-стаді, дискурс-аналізі, контент-аналізі та порівняльному підходах. У фокусі емпіричного аналізу – реакція ЄС на війну Росії проти України як приклад мобілізації дипломатичних інструментів у кризовій ситуації. У дисертації простежується поступове зміщення балансу між нормативними амбіціями та геополітичними підходами, що виражається у нових стратегіях ЄС щодо санкційної політики, глобального партнерства та забезпечення безпеки. Досліджено також інституційні механізми координації між державами-членами, взаємодію між Європейською службою зовнішніх справ, Європейською радою та національними представництвами. Показано, що, попри наявні виклики (внутрішні суперечності, обмеженість ресурсів, зовнішній тиск), ЄС зміг посилити свою зовнішньополітичну ідентичність та інструментальну ефективність. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що було проведено комплексне дослідження дипломатії ЄС після Лісабону у сучасних міжнародних відносинах. До новизни дослідження можна віднести наступні положення. Вперше: – узагальнено теоретичні підходи до аналізу дипломатії ЄС, зокрема концепцію неоліберального інституціоналізму та теорію нормативної сили ЄС. Детально розглянуто, як ці теоретичні парадигми пояснюють формування спільної зовнішньої та безпекової політики (СЗБП). Обґрунтовано, що неоліберальний інституціоналізм акцентує на важливості інституційного дизайну та співпраці між державами-членами, тоді як теорія нормативної сили ЄС фокусується на просуванні цінностей, таких як демократія, права людини та верховенство права, як інструменту впливу у міжнародній системі; – проаналізовано нові виклики зовнішній політиці ЄС після Лісабону, зокрема зміну геополітичного контексту, ескалацію конфліктів, зростання напруженості між глобальними акторами та посилення націоналістичних настроїв серед держав-членів; – досліджено практичні аспекти діяльності ЄС у кризовій ситуації: кейс російсько-української війни. Детально проаналізовано, як дипломатичні інструменти, включаючи санкції, посередництво та підтримку багатосторонніх ініціатив, використовуються для реагування на кризу. Розглянуто також роль цифрової дипломатії у стратегічних комунікаціях ЄС та мобілізації міжнародної підтримки. Набули подальшого розвитку: – теоретичні засади формування зовнішньополітичного курсу ЄС. Розширено аналіз витоків та концептуальних основ, що лягли в основу формування дипломатичних практик. Висвітлено значення ідеї нормативної сили у розбудові міжнародного іміджу ЄС як актора, що керується ціннісними орієнтирами, а також вплив інституційного дизайну на ефективність реалізації зовнішньої політики; – аналіз інституційної структури дипломатії ЄС. Розглянуто функції та механізми роботи Європейської служби зовнішніх справ, її інституційний дизайн та вплив на координацію зовнішньополітичної діяльності ЄС. Окремо висвітлено роль Європейської ради у формуванні стратегічних пріоритетів та прийнятті рішень після Лісабонської угоди. Досліджено кооперацію та конфлікт між національними представництвами держав-членів та інституціями ЄС, їхній вплив на узгодженість і стабільність зовнішньополітичного курсу; – дослідження інституційних змін, запроваджених Лісабонською реформою, включаючи перерозподіл повноважень між інституціями, створення нових механізмів координації та вплив цих змін на процеси прийняття рішень. Визначено, як ці інституційні новації підвищують ефективність дипломатії ЄС у глобальному середовищі.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive analysis of the transformation of the European Union's diplomacy in the post-Lisbon period (2009–2024), which marked a stage of profound institutional, normative, and geopolitical changes in the EU's foreign policy. The primary focus is placed on assessing the impact of the Lisbon Treaty on the institutional structure of EU diplomacy, the formation of new strategies and external action mechanisms, and the Union's adaptation to the dynamic architecture of contemporary international relations. The relevance of the study is due to the need to rethink the role of the European Union in the context of global instability, increasing authoritarian tendencies, Russia's war against Ukraine, as well as the growing demand for effective mechanisms of multilateral governance. Special attention is given to the exploration of new forms of EU diplomatic activity, in particular public and digital diplomacy, as well as the practice of using sanctions as a tool of influence. The theoretical and methodological basis of the dissertation is based on the combination of the concept of neoliberal institutionalism and the theory of the normative power of the EU, which enables a holistic analysis of the structural and value-based foundations of European diplomacy. The research methodology draws on case study analysis, discourse analysis, comparative and systemic approaches. The empirical core of the study focuses

on the EU's response to Russia's war against Ukraine as a case of diplomatic instruments mobilized in a crisis situation. The dissertation traces a gradual shift in the balance between the EU's normative ambitions and pragmatic geopolitical approaches, which is reflected in its new strategies concerning sanctions policy, global partnerships, and security provision. The study also explores institutional coordination mechanisms among member states, as well as the interaction between the European External Action Service, the European Council, and national diplomatic representations. It demonstrates that despite existing challenges – such as internal disagreements, limited resources, and external pressure – the EU has managed to strengthen both its foreign policy identity and its instrumental effectiveness. The scientific novelty of the obtained results lies in the comprehensive study of EU diplomacy in the post-Lisbon period within the context of contemporary international relations. The following provisions can be attributed to the novelty of the research. For the first time: – theoretical approaches to the analysis of EU diplomacy have been systematized, in particular the concept of neoliberal institutionalism and the theory of normative power Europe. The study provides a detailed examination of how these theoretical paradigms explain the formation of the Common Foreign and Security Policy (CFSP). It is argued that neoliberal institutionalism emphasizes the importance of institutional design and cooperation among member states, while the theory of normative power focuses on the promotion of values such as democracy, human rights, and the rule of law as instruments of influence in the international system; – new challenges to the EU's foreign policy in the post-Lisbon period have been analyzed, including the changing geopolitical context, the escalation of conflicts, rising tensions among global actors, and the strengthening of nationalist sentiments within member states; – the practical dimension of the EU's activity in a crisis situation has been explored through the case of the Russo-Ukrainian war. The study provides a detailed analysis of how diplomatic instruments – including sanctions, mediation, and support for multilateral initiatives – are employed to respond to the crisis. Special attention is given to the role of digital diplomacy in the EU's strategic communications and in mobilizing international support.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Хакімова В. Т. Європейський Союз в епоху постправди: діяльність East StratCom Task Force / В. Т. Хакімова // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. – Одеса : Гельветика, 2021. – Вип. 67. – С. 155–162.
- Khakimova V. Peculiarities of the EU's soft power strategy towards Ukraine / O. Brusylovska, V. Khakimova // International and Political Studies. – 2021. – Iss. 34. – P. 13–28.
- Khakimova V. T. The EU-Ukraine partnership in the context of the common foreign and security policy: a critical review / V. T. Khakimova // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія, соціологія, право [Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute". Political Science. Sociology. Law]. – 2023. – Iss. 1(57). – P. 141–149.
- Khakimova V. T. Sanctions as an instrument of the EU's normative power / V. T. Khakimova // Politicus. – 2024. – Iss. 6. – P. 175–183.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 01070012509

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брусиловська Ольга Іллівна

2. Olga Brusylovska

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0519-4206

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тихомирова Євгенія Борисівна

2. Yevheniia Tykhomyrova

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5017-5875

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Піпченко Наталія Олександрівна

2. Nataliia Pipchenko

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3759-7085

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Ірина Володимирівна

2. Iryna Maksymenko

Кваліфікація: к. політ. н., доцент, 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1331-5485

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глебов Сергій Володимирович

2. Sergii Glebov

Кваліфікація: к. політ. н., доцент, 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1265-3792

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Узун Юлія Вадимівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Узун Юлія Вадимівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна